

۲۵۱۷۴۸۶

مقدمه

جنگ الجزایر

La Guerre d'Algérie Guy Pervillé

نویسنده: گی پرویه
برگردان از فرانسوی: سیروس ترکمان

سرشناسه: پرویه، گی، ۱۹۴۸م.، Perville, Guy, 1948

عنوان: جنگ الجزایر

نویسنده: گی پرویه؛ برگردان از فرانسوی: سیروس ترکمان؛

ویراستار: مهشید پوراسیدی.

مشخصات نشر: تهران: مردم‌نگار، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۱۲۷ ص.؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سانتیمتر

فروست: مجموعه بایگانی بازگشوده؛ ۲.

مجموعه رویدادننگاری انقلاب، ۱.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۱۰۲۸-۸-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی:

La guerre d'Algerie: 1954-1962, 2005c.

موضوع: الجزایر - تاریخ - انقلاب، ۱۹۵۴-۱۹۶۲م.

Algeria - History - Revolution, 1954-1962

موضوع: الجزایر - تاریخ، ۱۸۳۰-۱۹۶۲م.

Algeria - History, 1830-1962

شناسه افزوده: ترکمان، سیروس، ۱۳۷۲-، مترجم

رده‌بندی کنگره: DT295

رده‌بندی دیویی: ۴۶/۹۶۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۸۲۲۰۳۰

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

جنگ الجزایر

(از مجموعه دانشنامه‌های چه می‌دانم؟)

نویسنده: گئی پرویه (استاد دانشگاه تولوز فرانسه)
برگردان از فرانسوی: سیروس ترکمان

مجموعه بایگانی بازگشوده، ۲
مجموعه رویدادنگاری انقلاب، ۱

ویراستار: مهشید پوراسدی
نمونه‌خوان: شکوفه خطیلی
نمایه‌ساز: مینا معانی
صفحه‌آرا: الهه خلیج‌زاده
طراحی جلد: سعید صادقی
چاپ و صحافی: تبار
شمارگان: ۲۵۰ نسخه

نوبت چاپ: نخست، ۱۴۰۳

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۱۰۲۸-۸-۶

۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال

نشانی برخط: www.MardomNegar.info

وبلاگ: <https://virgool.io/@MardomNegar>

تماس با نشر مردم‌نگار: MardomNegarPub@gmail.com

سفارش تلفنی و تلگرامی کتاب: ۰۹۳۰۲۳۸۵۵۴۷

کانال تلگرام: @MardomNegarPub

ما را در تلگرام، اینستاگرام، توئیتر و لینکدین دنبال کنید.
حق چاپ محفوظ است.

فهرست

پیشگفتار.....	۷
فصل اول: استعمار الجزایر.....	۹
۱. با شمشیر و گاواهن: حماسه استعمار.....	۹
۲. شکست نسبی استعمار.....	۱۰
۳. شکست کلی سیاست همانندسازی.....	۱۴
فصل دوم: ناسیونالیسم الجزایری.....	۱۹
۱. ریشه‌های ناسیونالیسم الجزایری.....	۲۰
۲. جامعه‌شناسی ناسیونالیسم الجزایری.....	۲۲
۳. توسل به نیروی نظامی.....	۲۴
فصل سوم: شمارش معکوس (۱۹۳۹-۱۹۵۴).....	۲۷
۱. الجزایر در جنگ جهانی.....	۲۷
۲. تأثیر جنگ بر الجزایری‌ها.....	۳۰
۳. هشتم مه ۱۹۴۵.....	۳۵
۴. صلح به مدت ده سال؟.....	۳۶
فصل چهارم: از شورش تا جنگ.....	۴۳
۱. واکنش پیر مندرس فرانس.....	۴۳

۲۵.....	۲. شکست صلح.....
۲۷.....	۳. عقب‌نشینی از هم‌گرایی.....
۵۱.....	فصل پنجم: جمهوری چهارم در جنگ.....
۵۱.....	۱. سال ۱۹۵۶ و شکست جبهه جمهوری خواه.....
۵۷.....	۲. موفقیت‌های نظامی و بی‌ثباتی سیاسی.....
۶۲.....	۳. سال ۱۹۵۸: از بین‌المللی شدن مسأله الجزایر تا بحران رژیم.....
۶۷.....	فصل ششم: دوگلی در برابر جنگ (۱۹۵۹-۱۹۱۸).....
۶۷.....	۱. تابستان وعده‌ها (ژوئن تا سپتامبر ۱۹۵۸).....
۷۳.....	۲. عواقب همه‌پرسی (اکتبر تا دسامبر ۱۹۵۸).....
۷۵.....	۳. تحولات الجزایر (ژانویه تا سپتامبر ۱۹۵۹).....
۸۱.....	فصل هفتم: تعیین سرنوشت (۱۶ سپتامبر ۱۹۵۹ تا ۸ ژانویه ۱۹۶۱).....
۸۱.....	۱. از گفت‌وگو دربارۀ تعیین سرنوشت تا هفته سنگر بندی (سپتامبر ۱۹۵۹ تا ژانویه ۱۹۶۰).....
۸۵.....	۲. از فرانسوی‌ترین راه‌حل تا الجزایر واقعی.....
۸۷.....	۳. از الجزایر الجزایری تا جمهوری الجزایری.....
۹۳.....	فصل هشتم: زمان مذاکره (۹ ژانویه ۱۹۶۱ تا ۱۸ مارس ۱۹۶۲).....
۹۳.....	۱. از همه‌پرسی تا کودتای ژنرال‌ها.....
۹۴.....	۲. اولین مذاکرات و بن‌بست‌ها.....
۹۸.....	۳. شروع دوبارۀ مذاکرات و حصول موفقیت.....
۱۰۵.....	فصل نهم: از جنگ تا صلح.....
۱۰۵.....	۱. از آتش‌بس تا استقلال.....
۱۰۸.....	۲. کارنامه جنگ.....
۱۱۴.....	۳. آیا جنگ تمام شده است؟.....
۱۱۹.....	نمایه.....

پیشگفتار

هنوز بسیاری از مسائل درباره جنگ الجزایر — حتی نام آن — مناقشه برانگیز است. فرانسه سرانجام با قانون ۱۶ اکتبر ۱۹۹۹ آن را به رسمیت شناخت. کاربرد واژه «جنگ» از سال ۱۹۵۴ تا سال ۱۹۶۲ ممنوع بود و به جای آن از تعبیر تلطیف شده «عملیات برقراری نظم»^۱ استفاده می شد و دولت بدین شکل وضعیت افرادی را که به تعبیری متخاصم، شورشی یا تروریست می خوانند، به رسمیت نمی شناخت. تا آنکه ژنرال دوگل^۲ در ۱۱ آوریل ۱۹۶۱ اعلام کرد: «واقعیت آن است که الجزایر امروز کشوری جنگ زده است». تداوم این تابو^۳ را از سال ۱۹۶۲ به بعد عمدتاً می توان با میل به فراموشی توضیح داد. اما در الجزایر، سازمان دهندگان قیام اول نوامبر سال ۱۹۵۴ از همان ابتدا واژه «جنگ» را به کار بردند؛ البته به طور رسمی آن را «جنگ آزادی بخش ملی» نامیدند، زیرا این عنوان که گاه «انقلاب الجزایر» و «جهاد» نیز نامیده می شود، اساس مشروعیت دولت الجزایر است.

اتحاد مردم الجزایر در جنگ علیه استعمار فرانسه مسلم بود، اما اختلافات میان مردم الجزایر، به این جنگ ملی ابعادی از جنگ داخلی ناشناخته ای داد. حدود زمانی این جنگ نیز محل مناقشه است. هرچند به ابتکار «جبهه آزادی بخش میهنی الجزایر»^۴، تاریخ شروع جنگ را اول نوامبر ۱۹۵۴ ذکر کرده اند، اما مردم الجزایر

1. opérations de maintien de l'ordre

2. Charles de Gaulle

۳. تحریم اجتماعی یک عمل یا یک کلام به طور رسمی.

4. Front de libération nationale (FLN) algérien

ترجیح می‌دهند به زمان سرکوب شدید ۸ مه ۱۹۴۵ یا حتی به تجاوز فرانسه علیه سلطنت عثمانی بر الجزایر در سال ۱۹۳۰، به عنوان نقطه آغاز اشاره کنند. جالب اینکه، تاریخ پایان جنگ نیز بحث‌برانگیز است.

درواقع از سال ۱۹۹۹، مردم الجزایر ۱۹ مارس ۱۹۶۲ را به عنوان «روز پیروزی» جشن می‌گیرند. اما در فرانسه میان دو گروه هنوز در مورد پایان جنگ اختلاف است؛ دولت فرانسه و اکثریت مردمی که خواهان گرامیداشت پایان رسمی درگیری هستند، و در مقابل، اقلیتی که آن را سرآغاز بدترین دوره تاریخی خود خوانده و هنوز برای آن سوگواری نکرده‌اند. لذا آیا واقعاً می‌توان جنگ الجزایر را خاتمه یافته تلقی کرد؟

باین حال بعد از گذشت نیم قرن از آغاز جنگ، می‌توان به عنوان رویدادی تاریخی به شناخت آن پرداخت. با تکیه بر نشریات و تحقیقاتی که طی پانزده سال گذشته در فرانسه، الجزایر و سایر کشورها پیرامون آن صورت گرفته است، تلاش خواهیم کرد تا سلسله‌ای از رویدادهای اصلی را برای درک بهتر ماجرا بازسازی کنیم. از آنجاکه این کتاب از دیدگاه فرانسه به موضوع پرداخته، اما تمام تلاش بر آن بوده است که دیدگاه الجزایر را نیز مد نظر قرار دهد. در ابتدای کتاب، ریشه‌های اخیر و کهن پیدایش درگیری میان فرانسه و الجزایر بیان می‌شود؛ سپس واکنش مقامات جمهوری چهارم فرانسه به اقدامات جبهه آزادی‌بخش میهنی الجزایر و ادامه جنگ به دست ژنرال دوگل را تا پیروزی نظامی و دشواری رسیدن به صلح دنبال خواهیم کرد. در نهایت نیز پیامدهای ماندگار جنگ را برای هر دو کشور بررسی می‌کنیم.